

Příloha Sbírky zákonů Republiky československé

Příloha k částce 40

Vydána dne 31. prosince 1958

Cena Kčs 2,40

OBSAH:

Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokol k ní. — Úmluva mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o spolupráci v sociálních otázkách se Závěrečným protokolem.

*Příloha vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 94/1958
Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného
konfliktu a Protokolu k ní.*

Překlad

ÚMLUVA NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU

Vysoké smluvní strany,

zjišťující, že kulturní statky utrpěly za nedávných ozbrojených konfliktů těžké škody a že jsou rozvojem válečné techniky víc a více ohrožovány zničením;

presvědčeny, že poškození kulturních statků, ať již patří kterémukoli národu, představuje poškození kulturního dědictví všeho lidstva, jelikož každý národ přispívá svým dílem ke světové kultuře;

majíce za to, že zachování kulturního dědictví má velikou důležitost pro všechny národy světa a že záleží na tom, aby se tomuto dědictví zabezpečila mezinárodní ochrana;

vedeny zásadami o ochraně kulturních statků za ozbrojeného konfliktu vytčenými v Haagských úmluvách z roku 1899 a z roku 1907 a ve Washingtonském paktu ze dne 15. dubna 1935;

majíce za to, že má-li být ochrana těchto statků účinná, musí být organizována již v době míru jak vnitrostátními, tak mezinárodními opatřeními;

rozhodnuty učiniti všemožná opatření na ochranu kulturních statků;

dohodly se na těchto ustanoveních:

HLAVA I

Všeobecná ustanovení o ochraně

Článek 1

Vymezení pojmu kulturních statků

Za kulturní statky se pro účely této Úmluvy považují nezávisle na jejich původu nebo vlastníkovvi:

- a) statky movité i nemovité, které mají velikou důležitost pro kulturní dědictví národů, jako památky architektonické, umělecké nebo historické, a to náboženské i světské; archeologická naleziště, stavební celky, které samy o sobě jsou historicky nebo umělecky zajímavé; umělecká díla, rukopisy, knihy nebo jiné předměty významu uměleckého, historického nebo archeologického; jakož i vědecké sbírky a důležité sbírky knih, archiválií nebo reprodukcí statků výše uvedených;
- b) budovy, jichž hlavním a skutečným určením jest uchování a vystavování movitých kulturních statků vymezených v bodě a), jako musea, velké knihovny, archivy, jakož i kryty určené za ozbrojeného konfliktu pro úschovu movitých kulturních statků vymezených v bodě a);

- c) střediska zahrnující značný počet kulturních statků, jež jsou vymezeny v bodech a) a b), řečená „střediska kulturních památek“.

Článek 2

Ochrana kulturních statků

Pro účely této Úmluvy zahrnuje ochrana kulturních statků zabezpečení a šetření těchto statků.

Článek 3

Zabezpečení kulturních statků

Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou již v době míru připravovat zabezpečení kulturních statků na vlastním území proti předvídatelným účinkům ozbrojeného konfliktu, činíce opatření, jež budou považovat za vhodná.

Článek 4

Šetření kulturních statků

(1) Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou šetřit kulturních statků jak na vlastním území, tak na území ostatních Vysokých smluvních stran, nedopouštějíce, aby se těchto statků, jejich ochranných zařízení a bezprostředního okolí používalo pro účely, které by za ozbrojeného konfliktu mohly tyto statky vystavit zničení nebo poškození, a zdržující se všech nepřátelských činů vůči nim.

(2) Od závazků vymezených v odstavci 1 tohoto článku se lze odchýlit jen tehdy, když vojenská nezbytnost takovou odchylku naléhavě vyžaduje.

(3) Vysoké smluvní strany se kromě toho zavazují, že zakáží, zabrání, a bude-li třeba, zastaví každé rozkrádání, loupení nebo zpronevěrování kulturních statků, páchané jakýmkoli způsobem, jakož i každý projev vandalismu vůči řečeným statkům. Zavazují se, že nebudou zabírat movité kulturní statky na území jiné Vysoké smluvní strany.

(4) Zavazují se, že neučiní žádných odvetných opatření vůči kulturním statkům.

(5) Žádná Vysoká smluvní strana se nemůže v poměru k jiné Vysoké smluvní straně zprostit závazků, stanovených v tomto člán-

ku, s odůvodněním, že tato Vysoká smluvní strana neprovedla zabezpečovací opatření předepsaná článkem 3.

Článek 5

Okupace

(1) Vysoké smluvní strany okupující úplně nebo částečně území jiné Vysoké smluvní strany, mají v mezích možnosti podporovat úsilí příslušných vnitrostátních úřadů okupovaného území směřující k zabezpečení a uchování jeho kulturních statků.

(2) Jestliže je pro uchování kulturních statků na okupovaném území poškozených vojenskými operacemi třeba učinit naléhavá opatření a jestliže je nemohou provést příslušné vnitrostátní úřady, učiní okupační mocnost, pokud to bude možné, nejnutnější opatření na uchování těchto statků v těsné spolupráci s těmito úřady.

(3) Každá Vysoká smluvní strana, jejíž vládu považují příslušníci odbojového hnutí za svou zákonnou vládu, upozorní pokud možno tyto příslušníky na povinnost zachovávat ty články Úmluvy, které se týkají šetření kulturních statků.

Článek 6

Označení kulturních statků

Kulturní statky mohou být podle ustanovení článku 16 opatřeny poznávacím znakem, který by usnadnil jejich identifikování.

Článek 7

Opatření rázu vojenského

(1) Vysoké smluvní strany se zavazují, že již v době míru pojmu do řádů a pokynů pro své vojsko ustanovení, která by zabezpečila zachovávání této Úmluvy, a že budou již v době míru vštěpovat příslušníkům svých ozbrojených sil úctu ke kultuře a kulturním statkům všech národů.

(2) Zavazují se, že již v době míru připraví nebo ustaví v rámci svých ozbrojených sil služby nebo odborný personál, jehož úkolem bude bdít nad šetřením kulturních statků a spolupracovat s civilními úřady pověřenými zabezpečením těchto statků.

HLAVA II

O zvláštní ochraně

Článek 8

Poskytování zvláštní ochrany

(1) Pod zvláštní ochranu může být dán omezený počet krytů určených pro úschovu movitých kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, středisek kulturních památek a jiných nemovitých kulturních statků veliké důležitosti, jestliže:

a) jsou v dostatečné vzdálenosti od velkého průmyslového střediska a od jakéhokoli důležitého vojenského objektu představujícího citlivý bod, jako je například letiště, rozhlasová stanice, závod pracující pro národní obranu, přístav nebo železniční stanice jisté důležitosti nebo velká komunikační linie;

b) se jich neužívá pro vojenské účely.

(2) Rovněž kryt pro movité kulturní statky může být dán pod zvláštní ochranu, ať je umístěn jakkoli, je-li vybudován takovým způsobem, že podle vši pravděpodobnosti nebude moci být poškozen bombardováním.

(3) Za středisko kulturních památek, jehož se užívá pro vojenské účely, se považuje středisko, kterého se používá pro přemístování vojenských osob nebo materiálu, byť i jen při průjezdu. Totéž platí, provádí-li se tam činnost mající přímý vztah k vojenským operacím, k táboření vojenských osob nebo k výrobě válečného materiálu.

(4) Za užívání pro vojenské účely se nepovažuje dozor nad některým z kulturních statků vypočtených v odstavci 1 prováděný ozbrojenými strážci zvláště k tomu určenými nebo přítomnost policejních sil při tomto kulturním statku obvykle pověřených zabezpečením veřejného pořádku.

(5) Je-li některý z kulturních statků uvedených v odstavci 1 tohoto článku umístěn u důležitého vojenského objektu ve smyslu uvedeného odstavce, může být přesto dán pod zvláštní ochranu, zaváže-li se Vysoká smluvní strana, která o to požádá, že za ozbrojeného konfliktu nebude příslušného objektu žádným

způsobem užívat a zejména že z něho odstraní všechnu dopravu, jde-li o přístav, nádraží nebo letiště. V tomto případě má být toto odstranění dopravy organizováno již v době míru.

(6) Zvláštní ochrana se kulturním statkům poskytuje jejich zápisem do „Mezinárodního rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou“. Tento zápis může být proveden jen podle ustanovení této Úmluvy a za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

Článek 9

Imunita kulturních statků pod zvláštní ochranou

Vysoké smluvní strany se zavazují, že za bezpečí imunitu kulturních statků pod zvláštní ochranou tím, že se od jejich zápisu do Mezinárodního rejstříku zdrží jakéhokoli nepřátelského činu vůči nim a, kromě případů stanovených v článku 8 odst. 5, jakéhokoliv užívání těchto statků a jejich okolí pro vojenské účely.

Článek 10

Označení a kontrola

Kulturní statky pod zvláštní ochranou mají být v době ozbrojeného konfliktu opatřeny poznávacím znakem určeným v článku 16 a přístupny mezinárodní kontrole, jak je stanoveno v Prováděcím řádu.

Článek 11

Zrušení imunity

(1) Dopustí-li se jedna z Vysokých smluvních stran vzhledem ke statku pod zvláštní ochranou porušení závazků přijatých na základě článku 9, odpůřící strana je po dobu trvání tohoto porušení zproštěna povinností zabezpečovat imunitu příslušného statku. Avšak kdykoli může, vydá předem výzvu k ukončení tohoto porušení v přiměřené lhůtě.

(2) Kromě případu stanoveného v prvním odstavci tohoto článku může být imunita kulturního statku pod zvláštní ochranou zrušena jen ve výjimečných případech nevyhnutelné vojenské nezbytnosti, a jen po dobu trvání této nezbytnosti. Tato nezbytnost může být

konstatována jen velitelem útvaru velikostí se rovnajícího nebo přesahujícího divizi. Ve všech případech, kdy to okolnosti dovolí, sdělí se rozhodnutí o zrušení imunity dostatečnou dobu předem odpůrci straně.

(3) Strana, která ruší imunitu, musí o tom v co nejkratší lhůtě vyrozumět písemně a s udáním důvodů generálního komisaře pro kulturní statky, stanoveného v Prováděcím řádu.

HLAVA III

Přeprava kulturních statků

Článek 12

Transport pod zvláštní ochranou

(1) Transport sloužící výlučně přemístění kulturních statků buď uvnitř některého území nebo do jiného území se může na žádost zúčastněné Vysoké smluvní strany konat pod zvláštní ochranou, a to za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

(2) Transport pod zvláštní ochranou se uskutečňuje pod mezinárodním dohledem stanoveným v Prováděcím řádu a je opatřen poznávacím znakem určeným v článku 16.

(3) Vysoké smluvní strany se zdrží jakéhokoli nepřátelského činu vůči transportu pod zvláštní ochranou.

Článek 13

Transport v naléhavých případech

(1) Má-li některá Vysoká smluvní strana za to, že bezpečnost určitých kulturních statků vyžaduje jejich přemístění a že naléhavost situace je taková, že nelze provést řízení stanovené v článku 12, a to zejména na počátku ozbrojeného konfliktu, transport může být opatřen poznávacím znakem určeným v článku 16, jestliže se nestal předmětem žádosti o imunitu ve smyslu článku 12 a řečená žádost nebyla zamítnuta. Pokud možno má být odpůrcím stranám o transportu podáno sdělení. Transport směřující na území jiné země nemůže být v žádném případě opatřen poznávacím znakem, nebyla-li mu imunita udělena výslovně.

(2) Vysoké smluvní strany učiní, pokud jim bude možno, nutná zabezpečovací opatření, aby transporty uvedené v odstavci 1 tohoto článku a opatřené poznávacím znakem byly ochraňovány proti nepřátelským činům, které jsou proti nim namířeny.

Článek 14

Imunita před zábořem, ukořisťením a námořním ukořisťením

(1) Imunity před zábořem, ukořisťením a námořním ukořisťením požívají:

- a) kulturní statky, které jsou pod ochranou stanovenou článkem 12 nebo pod ochranou stanovenou článkem 13;
- b) dopravní prostředky sloužící výlučně přemístění těchto statků.

(2) Tento článek v ničem neomezuje právo na prohlídku a kontrolu.

HLAVA IV

Personál

Článek 15

Personál

Personálu určeného pro ochranu kulturních statků se musí v zájmu těchto statků šetřit v mezích slučitelných s požadavky bezpečnosti, a padne-li do rukou odpůrci strany, musí mu být umožněno nadále vykonávat jeho působnost, pokud kulturní statky, které jsou mu svěřeny, padnou rovněž do rukou odpůrci strany.

HLAVA V

Poznávací znak

Článek 16

Znak Úmluvy

(1) Poznávacím znakem Úmluvy je štít dole zahrocený, úhlopříčně rozdělený na čtyři pole barvy královské modře a barvy bílé (štít se skládá ze čtverce barvy královské modře, jehož roh tvoří hrot štítu, a z trojúhelníka barvy královské modře, postaveného nad čtvercem tak, aby na každé straně vznikl jeden bílý trojúhelník).

(2) Znak se používá jednotlivě nebo trojmo v trojúhelníkovém seskupení (jeden znak dole) za podmínek stanovených v článku 17.

Článek 17

Užívání znaku

(1) Poznávacího znaku v trojúhelníkovém seskupení lze používat jen pro:

- a) nemovitě kulturní statky pod zvláštní ochranou;
- b) transporty kulturních statků za podmínek stanovených v článcích 12 a 13;
- c) improvizovaných krytů za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

(2) Poznávacího znaku lze používat jednotlivě jen pro:

- a) kulturní statky, které nejsou pod zvláštní ochranou;
- b) osoby pověřené kontrolou podle Prováděcího řádu;
- c) personál určený pro ochranu kulturních statků;
- d) průkazy uvedené v Prováděcím řádu.

(3) Při ozbrojeném konfliktu je zakázáno používat poznávacího znaku v jiných případech, nežli v těch, které jsou uvedeny v předchozích odstavcích tohoto článku, nebo používat pro jakýkoli účel znaku podobného poznávacímu znaku.

(4) Poznávací znak nemůže být umístěn na nemovitě kulturním statku bez současného připojení povolení řádně datovaného a podepsaného příslušným úřadem Vysoké smluvní strany.

HLAVA VI

Rozsah působnosti Úmluvy

Článek 18

Působnost Úmluvy

(1) Tato Úmluva se bude mimo ustanovení, jež mají nabyt účinnosti již v době míru, provádět za vypovězené války nebo za kteréhokoliv jiného ozbrojeného konfliktu, který vznikne mezi dvěma nebo několika Vysokými smluvními stranami, i když válečný stav není uznáván jednou nebo několika z nich.

(2) Úmluva se bude provádět také ve všech případech úplné nebo částečné okupace území některé Vysoké smluvní strany, i když tato okupace nenarazí na žádný vojenský odpor.

(3) Není-li některá z mocností v konfliktu smluvní stranou této Úmluvy, mocnosti, které jsou smluvními stranami Úmluvy, zůstanou přesto ve vzájemných vztazích Úmluvou vázány. Kromě toho budou Úmluvou vázány vůči řečené mocnosti, jestliže tato mocnost prohlásí, že přijímá ustanovení Úmluvy, a pokud je provádí.

Článek 19

Konflikty rázu nikoli mezinárodního

(1) Za ozbrojeného konfliktu, který nemá mezinárodní ráz a který vznikne na území jedné z Vysokých smluvních stran, každá ze stran v konfliktu bude povinna provádět alespoň ta ustanovení této Úmluvy, která se vztahují na šetření kulturních statků.

(2) Strany v konfliktu budou usilovat o to, aby zvláštními dohodami uvedly v účinnost všechna nebo některá ostatní ustanovení této Úmluvy.

(3) Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu může stranám v konfliktu nabídnout své služby.

(4) Provádění předchozích ustanovení nebude mít účinek na právní postavení stran v konfliktu.

HLAVA VII

Provádění Úmluvy

Článek 20

Prováděcí řád

Způsob provádění této Úmluvy jest určen Prováděcím řádem, který tvoří její nedílnou součást.

Článek 21

Ochranné mocnosti

Tato Úmluva a její Prováděcí řád se provádějí za součinnosti ochranných mocností pověřených ochranou zájmů stran v konfliktu.

Článek 22

Smírčí řízení

(1) Ochranné mocnosti poskytují dobré služby ve všech případech, kdy to považují za prospěšné v zájmu kulturních statků, zejména není-li mezi stranami v konfliktu shoda o provádění nebo o výkladu ustanovení této Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu.

(2) Za tím účelem může každá z ochranných mocností na výzvu jedné ze stran, generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu nebo z vlastního podnětu navrhnout stranám v konfliktu schůzku jejich zástupců a zvláště úřadů pověřených ochranou kulturních statků, popřípadě na vhodně zvoleném neutrálním území. Strany v konfliktu jsou povinny vyhovět návrhům na schůzku, které jim byly učiněny. Ochranné mocnosti navrhnou stranám v konfliktu ke schválení osobnost náležející k některé neutrální mocnosti nebo navrženou generálním ředitelem Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, kterážto osobnost se pozve k účasti na této schůzce jakožto předseda.

Článek 23

Pomoc UNESCO

(1) Vysoké smluvní strany mohou požádat Organizaci spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu o technickou pomoc při organizování ochrany jejich kulturních statků nebo v souvislosti s kterýmkoli jiným problémem vyplývajícím z provádění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. Organizace poskytuje tuto pomoc v mezích svého programu a svých možností.

(2) Organizace jest oprávněna podávat o tom z vlastního podnětu návrhy Vysokým smluvním stranám.

Článek 24

Zvláštní dohody

(1) Vysoké smluvní strany mohou sjednávat zvláštní dohody o kterékoli otázce, jejíž zvláštní úpravu považují za žádoucí.

(2) Nelze sjednat žádnou zvláštní dohodu zmenšující ochranu, kterou tato Úmluva zajišťuje kulturním statkům a personálu jim přidělenému.

Článek 25

Šíření Úmluvy

Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou ve svých příslušných zemích v době míru i v době ozbrojeného konfliktu co nejvíce šířit znění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. Zavazují se zejména, že pojmou jejich studium do vojenského a pokud možno i občanského vyučovacího programu, tak aby se s jejich zásadami mohlo seznámit veškeré obyvatelstvo a obzvláště ozbrojené síly a personál určený pro ochranu kulturních statků.

Článek 26

Překlady a zprávy

(1) Vysoké smluvní strany si prostřednictvím generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zašlou úřední překlady této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu.

(2) Kromě toho budou Vysoké smluvní strany zasílat nejméně jednou za čtyři roky generálnímu řediteli zprávu podávající informace, jež budou považovat za vhodné, o opatřeních, která jejich příslušné úřady učinily, která připravují nebo o nichž uvažují při provádění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu.

Článek 27

Schůze

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu může se schválením výkonného výboru svolávat schůze zástupců Vysokých smluvních stran. Je povinen tak učinit, žádá-li o to alespoň jedna pětina Vysokých smluvních stran.

(2) Účelem schůze je, bez újmy kterékoli jiné působnosti svěřené jí Úmluvou nebo jejím Prováděcím řádem, zkoumání problémů týkajících se provádění Úmluvy a jejího Prováděcího řádu a formulování doporučení v této věci.

(3) Schůze může kromě toho provést revizi Úmluvy nebo Prováděcího řádu, je-li zastoupena většina Vysokých smluvních stran a v souhlase s ustanoveními článku 39.

Článek 28

Trestní opatření

Vysoké smluvní strany se zavazují, že v rámci svého trestního práva učiní všechna nutná opatření, aby byly bez zřetele na státní občanství stíhány a trestním nebo kázeňským sankcím podrobovány osoby, které porušily tuto Úmluvu nebo k tomu daly příkaz.

Závěrečná ustanovení

Článek 29

Jazyky

(1) Tato Úmluva je sepsána v jazyku anglickém, francouzském, ruském a španělském, přičemž všechna čtyři znění mají stejnou platnost.

(2) Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu dá pořídit překlady do ostatních úředních jazyků svého valného shromáždění.

Článek 30

Podpis

Tato Úmluva bude datována dnem 14. května 1954 a zůstane až do dne 31. prosince 1954 otevřena podpisu všech států pozvaných na konferenci, která se konala v Haagu ode dne 21. dubna 1954 do dne 14. května 1954.

Článek 31

Ratifikace

(1) Tato Úmluva je podrobena ratifikaci signatářských států podle jejich příslušného ústavního řízení.

(2) Ratifikační listiny budou uloženy u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

Článek 32

Přístup

Tato Úmluva bude ode dne nabytí účinnosti otevřena přístupu všech států uvedených

v článku 30, pokud nejsou jejími signatáři, jakož i přístupu kteréhokoli jiného státu, který k přístupu vyzve výkonný výbor Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Přístup se provede uložením listiny o přístupu u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

Článek 33

Nabytí účinnosti

(1) Tato Úmluva nabude účinnosti tři měsíce poté, kdy bude uloženo pět ratifikačních listin.

(2) Dále nabude účinnosti pro každou Vysokou smluvní stranu tři měsíce po uložení její ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

(3) Situace uvedené v člancích 18 a 19 způsobí okamžitou účinnost ratifikací a přístupů uložených stranami v konfliktu před počátkem nebo po počátku nepřátelství nebo okupace. Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu učiní co nejrychlejším způsobem sdělení stanovená v článku 38.

Článek 34

Skutečné provádění

(1) Státy, které budou smluvními stranami Úmluvy v den, kdy nabude účinnosti, učiní každý všechna příslušná opatření, aby byla skutečně prováděna do lhůty šesti měsíců.

(2) Tato lhůta bude činit šest měsíců od uložení ratifikační listiny nebo listiny o přístupu pro všechny státy, které ratifikační listinu nebo listinu o přístupu uloží po dni, kdy Úmluva nabude účinnosti.

Článek 35

Územní dosah Úmluvy

Každá Vysoká smluvní strana bude moci v den ratifikace nebo přístupu anebo kdykoli později prohlásit sdělením zaslaným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, že se tato Úmluva bude vztahovat na veškerá území, jejichž mezinárodní styky zajišťuje, nebo na kterákoli z těchto území. Uvedené sdělení nabude účinnosti tři měsíce po obdržení.

Článek 36

Vztah k dřívějším úmluvám

(1) Ve vztazích mezi mocnostmi, které jsou vázány Haagskými úmluvami o zákonech a zvyklostech pozemní války (IV) a o bombardování námořními silami v době války (IX) — ať již jde o úmluvy ze dne 29. července 1899 nebo o úmluvy ze dne 18. října 1907 — a které jsou smluvními stranami této Úmluvy, doplní tato Úmluva výše uvedenou Úmluvu (IX) a Řád připojený k výše uvedené Úmluvě (IV) a nahradí znak určený v článku 5 výše uvedené Úmluvy (IX) znakem určeným v článku 16 této Úmluvy v případech, ve kterých tato Úmluva a její Prováděcí řád stanoví používání tohoto poznávacího znaku.

(2) Ve vztazích mezi mocnostmi, které jsou vázány Washingtonským paktem ze dne 15. dubna 1935 na ochranu uměleckých a vědeckých zařízení a historických památek (Paktem Roerichovým) a které jsou smluvními stranami této Úmluvy, doplní tato Úmluva Pakt Roerichův a nahradí poznávací vlajku určenou v článku III Paktu znakem určeným v článku 16 této Úmluvy v případech, ve kterých tato Úmluva a její Prováděcí řád stanoví používání tohoto poznávacího znaku.

Článek 37

V ý p o v ě ě

(1) Každá z Vysokých smluvních stran bude oprávněna vypovědět tuto Úmluvu vlastním jménem nebo jménem kteréhokoli území, jehož mezinárodní styky zajišťuje.

(2) Výpověď bude sdělena listinou uloženou u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(3) Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Bude-li však vypovídající strana v okamžiku uplynutí tohoto roku zapletena do ozbrojeného konfliktu, účinek výpovědi zůstane odložen až do konce nepřátelství a v každém případě po tak dlouho, pokud nebude skončeno provádění repatriace kulturních statků.

Článek 38

S d ě l e n í

Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vyrozumí státy uvedené v článcích 30 a 32, jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech ratifikačních listin, listin o přístupu, nebo o přijetí uvedených v článcích 31, 32 a 39, jakož i o sděleních a výpovědích, stanovených v článcích 35, 37 a 39.

Článek 39

R e v i z e Ú m l u v y a j e j í h o P r o v á d ě c í h o ř á d u

(1) Každá z Vysokých smluvních stran může navrhopvat změny této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. O každé změně takto navržené bude vyrozuměn generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, který odevzdá její znění všem Vysokým smluvním stranám, které současně požádá, aby do čtyř měsíců oznámily:

- a) přejí-li si, aby byla svolána konference na prozkoumání navržené změny;
- b) nebo mají-li v úmyslu přijmout navrženou změnu bez konání konference;
- c) nebo mají-li v úmyslu zamítnout navrženou změnu bez svolání konference.

(2) Generální ředitel odevzdá všem Vysokým smluvním stranám odpovědi, které obdrží podle odstavce 1 tohoto článku.

(3) Jestliže všechny Vysoké smluvní strany, které ve stanovené lhůtě sdělily podle odstavce 1 písmeny b) tohoto článku své mínění generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, vyrozumějí generálního ředitele, že mají v úmyslu přijmout změnu bez konání konference, generální ředitel podle článku 38 zašle sdělení o jejich rozhodnutí. Změna nabude účinnosti vůči všem Vysokým smluvním stranám do 90 dnů od tohoto sdělení.

(4) Generální ředitel svolá konferenci Vysokých smluvních stran na prozkoumání navržené změny, požádá-li ho o to více než jedna třetina Vysokých smluvních stran.

(5) Změny Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu prováděné podle předchozího odstavce nabudou účinnosti teprve, až se na nich jednomyslně usnesou Vysoké smluvní strany na konferenci zastoupené a až budou přijaty každou z Vysokých smluvních stran.

(6) Vysoké smluvní strany provedou přijetí změn Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu, na nichž se usnesla konference uvedená v odstavcích 4 a 5, uložením úřední listiny u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(7) Po nabytí účinnosti změn této Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu zůstane jen takto pozměněné znění řečené Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu otevřeno ratifikací nebo přístupem.

Článek 40

Zápis do rejstříku

Podle článku 102 Charty Organizace spojených národů bude tato Úmluva na žádost generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapsána do rejstříku u sekretariátu Spojených národů.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto Úmluvu.

Dáno v Haagu dne 14. května 1954 v jediném vyhotovení, které bude uloženo v archivu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu a jehož ověřené opisy budou odevzdány všem státům uvedeným v člancích 30 a 32, jakož i Organizaci spojených národů.

Prováděcí řád

ÚMLUVY NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU

HLAVA I

Kontrola

Článek 1

Mezinárodní seznam osobností

Jakmile Úmluva nabude účinnosti, generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vypracuje mezinárodní seznam všech osobností, označených Vysokými smluvními stranami za schopné k výkonu působnosti generálního komisaře pro kulturní statky. Tento seznam se bude na podnět generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu periodicky přezkoumávat podle žádostí Vysokých smluvních stran.

Článek 2

Organizace kontroly

Jakmile je některá Vysoká smluvní strana účastna ozbrojeného konfliktu, na nějž se vztahuje článek 18 Úmluvy,

- a) jmenuje představitele pro kulturní statky, které jsou na jejím území; má-li obsazeno jiné území, je povinna jmenovat zvláštního představitele pro kulturní statky, které tam jsou;
- b) ochranná mocnost každé odpůrci strany této Vysoké smluvní strany jmenuje u ní podle níže uvedeného článku 3 své delegáty;
- c) u této Vysoké smluvní strany je podle níže uvedeného článku 4 jmenován generální komisař pro kulturní statky.

Článek 3

Jmenování delegátů ochranných mocností

Ochranná mocnost jmenuje své delegáty z řad členů svého diplomatického či konzulárního personálu nebo se souhlasem strany, u níž budou pověřeni, z řad jiných osob.

Článek 4

Jmenování generálního
komisaře

(1) Generální komisař pro kulturní statky se vybírá z mezinárodního seznamu osobností společnou dohodou strany, u níž bude pověřen a ochranných mocností odpůřících stran.

(2) Jestliže se strany nedohodnou do tří týdnů po zahájení jednání o této otázce, požádají předsedu Mezinárodního soudního dvora, aby jmenoval generálního komisaře, který přistoupí k výkonu svých povinností teprve, až obdrží souhlas strany, u níž má být pověřen.

Článek 5

Působnost delegátů

Delegáti ochranných mocností zjišťují porušení Úmluvy, vyšetřují se souhlasem strany, u níž jsou pověřeni, okolnosti, za nichž porušení nastala, činí na místě zákroky, aby ustala a je-li toho třeba, vyrozumívají o nich generálního komisaře. Informují ho o své činnosti.

Článek 6

Působnost generálního
komisaře

(1) Generální komisař pro kulturní statky projednává s představitelem strany, u níž je pověřen a se zúčastněnými delegáty otázky, o nichž jest uvědoměn, pokud jde o provádění Úmluvy.

(2) Má oprávnění rozhodovat a jmenovat v případech stanovených tímto Řádem.

(3) Se souhlasem strany, u níž je pověřen, má právo nařídit vyšetřování nebo je sám řídit.

(4) Podniká u stran v konfliktu anebo u jejich ochranných mocností všechny zákroky, které považuje za účelné pro provádění této Úmluvy.

(5) Vypracovává nutné zprávy o provádění Úmluvy a zasílá je zúčastněným stranám, jakož i jejich ochranným mocnostem. Jejich opisy odevzdává generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, který může používat pouze jejich technických údajů.

(6) Není-li ochranné mocnosti, vykonává generální komisař působnost přiřčenou ochranné mocnosti v člancích 21 a 22 Úmluvy.

Článek 7

Inspektoři a znalci

(1) Kdykoliv to generální komisař pro kulturní statky uzná za nutné, a to na žádost zúčastněných delegátů nebo, po poradě s nimi, navrhne straně, u níž je pověřen, ke schválení osobu ve funkci inspektora pro kulturní statky, pověřeného úkolem předem stanoveným. Inspektor je odpověden pouze generálnímu komisaři.

(2) Generální komisař, delegáti a inspektoři mohou použít služeb znalců, kteří rovněž budou navrženi ke schválení straně uvedené v odstavci 1.

Článek 8

Výkon kontrolní mise

Generální komisaři pro kulturní statky, delegáti ochranných mocností, inspektoři a znalci nesmějí v žádném případě překročit meze své funkce. Zvláště musí brát v úvahu nutnost ochrany Vysoké smluvní strany, u níž jsou pověřeni, a mít ohled za všech okolností na takové požadavky vojenské situace, jaké jim sdělí řečená Vysoká smluvní strana.

Článek 9

Nahrazení ochranných
mocností

Jestliže jedna ze stran v konfliktu nepoužívá vůbec nebo již nepoužívá služeb ochranné mocnosti, může být požádán některý neutrální stát o převzetí funkcí ochranné mocnosti k jmenování generálního komisaře pro kulturní statky podle ustanovení článku 4. Generální komisař takto jmenovaný případně svěruje inspektorům funkce delegátů ochranných mocností, stanovené tímto Řádem.

Článek 10

Náklady

Odměnu a výlohy generálního komisaře pro kulturní statky, inspektorů a znalců nese

strana, u níž jsou pověřeni; o odměně a úhradě výloh delegátů ochranných mocností se dohodnou tyto mocnosti a státy, jejichž zájmy hájí.

HLAVA II

Zvláštní ochrana

Článek 11

Improvizované kryty

(1) Jestliže jedna z Vysokých smluvních stran je za ozbrojeného konfliktu nucena nepředvídanými okolnostmi zříditi improvizovaný kryt a přeje-li si, aby byl dán pod zvláštní ochranu, sdělí to okamžitě generálnímu komisaři, který je u ní pověřen.

(2) Má-li generální komisař za to, že okolnosti a důležitost kulturních statků, ukrytých v tomto improvizovaném krytu, odůvodňují takové opatření, může zmocnit Vysokou smluvní stranu, aby ho označila poznávacím znakem, stanoveným v článku 16 Úmluvy. Své rozhodnutí sdělí neprodleně zúčastněným delegátům ochranných mocností, z nichž každý může během 30 dnů naříditi okamžitě sejmutí znaku.

(3) Jakmile se tito delegáti dohodlí nebo jestliže lhůta 30 dnů uplyne, aniž některý ze zúčastněných delegátů podá námitku a jestliže improvizovaný kryt splňuje, podle názoru generálního komisaře, podmínky uvedené v článku 8 Úmluvy, generální komisař požádá generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu o zapsání krytu do rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou.

Článek 12

Mezinárodní rejstřík kulturních statků pod zvláštní ochranou

(1) Zřizuje se „Mezinárodní rejstřík kulturních statků pod zvláštní ochranou“.

(2) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu tento rejstřík vede. Opisy zasilá generálnímu tajemníku Organizace spojených národů, jakož i Vysokým smluvním stranám.

(3) Rejstřík je rozdělen na kapitoly, každá z nich zní na jméno jedné z Vysokých smluvních stran. Každá kapitola je rozdělena na tři odstavce s názvy: kryty, památková střediska, ostatní nemovité kulturní statky. Generální ředitel určí údaje, které mají být v každé kapitole obsaženy.

Článek 13

Žádosti o zápis

(1) Každá z Vysokých smluvních stran může předkládat generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu žádosti o zápis určitých krytů, památkových středisek nebo ostatních nemovitých kulturních statků, ležících na jejím území, do rejstříku. V těchto žádostech uvádí údaje o umístění těchto statků a potvrzuje, že splňují podmínky, stanovené v článku 8 Úmluvy.

(2) V případě okupace může okupační mocnost předložit žádost o zápis.

(3) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu neodkladně zašle opis žádostí o zápis každé z Vysokých smluvních stran.

Článek 14

Námitka

(1) Každá z Vysokých smluvních stran může podat námitku proti zápisu některého kulturního statku dopisem, adresovaným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Tento dopis mu musí dojít do 4 měsíců ode dne, kdy odeslal opis žádosti o zápis.

(2) Takováto námitka musí být odůvodněna. Důvodem může být jedině, že:

- a) statek není statkem kulturním;
- b) nejsou splněny podmínky uvedené v článku 8 této Úmluvy.

(3) Generální ředitel zašle neprodleně po jedné kopii dopisu obsahujícího námitku Vysokým smluvním stranám. Dotáže se popří-

padě na názor Mezinárodního výboru pro památky, umělecká, historická a archeologická místa a mimo to, uzná-li to za vhodné, i kteréhokoli kvalifikovaného orgánu nebo osoby.

(4) Generální ředitel nebo Vysoká smluvní strana, která žádala o zápis, může činit u Vysokých smluvních stran, které podaly námitku, jakékoli vhodné kroky, aby námitka byla vzata zpět.

(5) Jestliže některá Vysoká smluvní strana, která předtím v době míru žádala o zápis kulturního statku do rejstříku, se dostane do ozbrojeného konfliktu dříve, než tento zápis je proveden, zapíše generální ředitel tento kulturní statek neprodleně do rejstříku, a to prozatímně, než bude potvrzena, vzata zpět, nebo zrušena každá námitka, která bude moci nebo mohla být podána.

(6) Nedostane-li generální ředitel do šesti měsíců ode dne, kdy obdržel dopis obsahující námitku od Vysoké smluvní strany, která námitku podala, zprávu oznamující, že ji vzala zpět, může Vysoká smluvní strana, která podala žádost o zápis, použít arbitráže podle odstavce 7.

(7) Žádost o arbitráž musí být podána nejpozději do jednoho roku po dni, kdy generální ředitel obdržel dopis obsahující námitku. Každá ze sporných stran určí jednoho rozhodce. Bylo-li proti žádosti o zápis podáno více námitek, Vysoké smluvní strany, které námitku podaly, určí společně jednoho rozhodce. Oba rozhodci si zvolí vrchního rozhodce z mezinárodního seznamu podle článku 1 tohoto Řádu; nemohou-li se na této volbě dohodnout, požádají předsedu Mezinárodního soudu, aby jmenoval vrchního rozhodce, který nemusí nezbytně být vybrán z mezinárodního seznamu. Takto utvořený rozhodčí orgán si stanoví vlastní postup řízení; jeho rozhodnutí jsou konečná.

(8) Každá z Vysokých smluvních stran může prohlásit, vyvstane-li nějaký spor, na němž je zúčastněna, že si nepřeje použít rozhodčího řízení podle odstavce 7. V takovém případě generální ředitel předloží námitku proti žádosti o zápis Vysokým smluvním stranám.

Námitka je potvrzena jen tehdy, rozhodnou-li o tom Vysoké smluvní strany dvoutřetinovou většinou hlasů. Hlasování se provádí dopisem, ledaže by generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, pokládaje za nutné svolat schůzi na základě zmocnění daného mu článkem 27 Úmluvy, přistoupil ke svolání této schůze. Rozhodne-li generální ředitel, že hlasování bude provedeno dopisem, vyzve Vysoké smluvní strany, aby mu zaslaly svůj hlas v zapečetěném dopise do šesti měsíců ode dne, kdy byly k hlasování vyzvány.

Článek 15

Z á p i s

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapíše do rejstříku pod pořadovým číslem každý kulturní statek, o jehož zápis bylo požádáno, nebyla-li proti této žádosti ve lhůtě stanovené prvním odstavcem článku 14 podána námitka.

(2) Byla-li podána námitka, kromě případů podle článku 14 odst. 5, provede generální ředitel zápis statku do rejstříku jen tehdy, byla-li námitka odvolána, nebo nebyla-li potvrzena po řízení podle článku 14 odst. 7, nebo po řízení podle odstavce 8 téhož článku.

(3) V případě, uvedeném v článku 11 odst. 3, provede generální ředitel zápis na žádost generálního komisaře pro kulturní statky.

(4) Generální ředitel zašle bezodkladně generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, Vysokým smluvním stranám a na žádost strany, která požádala o zápis, všem ostatním státům, uvedeným v článku 30 a 32 Úmluvy, po jednom ověřeném opisu každého zápisu, který byl v rejstříku proveden. Zápis nabývá účinnosti třicet dní po odeslání těchto opisů.

Článek 16

V ý m a z

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zařídí výmaz kulturního statku z rejstříku:

- a) na žádost Vysoké smluvní strany, na jejímž území kulturní statek leží,
- b) jestliže Vysoká smluvní strana, která předtím žádala o zápis, Úmluvu vypověděla a jestliže tato výpověď nabyla účinnosti,
- c) v případě uvedeném v článku 14 odst. 5, byla-li námitka potvrzena po řízení podle článku 14 odst. 7 nebo po řízení podle odstavce 8 téhož článku.

(2) Generální ředitel zašle neprodleně generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů i všem státům, které obdržely opis zápisu, po jednom ověřeném opisu každého výmazu z rejstříku. Výmaz nabývá účinnosti třicet dní po odeslání těchto opisů.

HLAVA III

Přeprava kulturních statků

Článek 17

Postup pro získání imunity

(1) Žádost podle článku 12 odst. 1 Úmluvy se zasílá generálnímu komisaři pro kulturní statky. Musí být odůvodněna a musí uvádět přibližné množství kulturních statků, které mají být přepraveny a jejich důležitost, dohodnuté umístění těchto statků, jejich předpokládané nové umístění, dopravní prostředky, trasu, po níž bude transport uskutečněn, předpokládané datum transportu a všechny ostatní potřebné informace.

(2) Jestliže generální komisař, vyslechnuv názory, které uzná za vhodné, má za to, že tento převoz je odůvodněný, poradí se se zúčastněnými delegáty ochranných mocností o zamýšleném způsobu jeho provedení. Po této poradě uvědomí o transportu zúčastněné strany v konfliktu a připojí veškeré potřebné informace.

(3) Generální komisař jmenuje jednoho nebo více inspektorů, kteří se přesvědčí, že v transportu jsou pouze kulturní statky, uvedené v žádosti, že je prováděn schváleným způsobem a že je opatřen poznávacím znakem; tento inspektor nebo tito inspektoři doprovázejí transport až na místo určení.

Článek 18

Přeprava do ciziny

Provádí-li se převoz pod zvláštní ochranou na území jiné země, řídí se nejen článkem 12 Úmluvy a článkem 17 tohoto Řádu, nýbrž i těmito ustanoveními:

- a) pokud budou kulturní statky na území jiného státu, bude tento stát jejich deponitářem. Zajistí jim alespoň takovou péči, jakou věnuje vlastním kulturním statkům obdobné důležitosti;
- b) deponitářský stát vrátí tyto statky teprve po ukončení konfliktu; vrácení bude uskutečněno do šesti měsíců od podání příslušné žádosti;
- c) během transportů, za sebou následujících, a pokud budou na území jiného státu, budou kulturní statky vyňaty z jakéhokoli zabavení a nebude jich moci být použito ani deponentem ani deponitářem. Bude-li to však nutné pro ochranu těchto statků, může deponitář se souhlasem deponenta zařídit převoz těchto statků na území třetí země a to za podmínek, stanovených v tomto článku;
- d) v žádosti o poskytnutí zvláštní ochrany musí být uvedeno, že stát, na jehož území transport směřuje, přijímá ustanovení tohoto článku.

Článek 19

Okupované území

Přepravuje-li některá Vysoká smluvní strana, okupující území jiné Vysoké smluvní strany, kulturní statky do krytu, umístěného jinde na tomto území, a nemůže dodržovat postup, stanovený v článku 17 tohoto Řádu, není tato přeprava považována za zpronevěření ve smyslu článku 4 Úmluvy, jestliže generální komisař pro kulturní statky potvrdí písemně po předchozí poradě s obvyklým ochranným personálem, že tento transport byl vynucen okolnostmi.

HLAVA IV

Poznávací znak

Článek 20

Umístění znaku

(1) Umístění poznávacího znaku a stupeň jeho viditelnosti jsou ponechány úvaze příslušných úřadů každé Vysoké smluvní strany. Znak může být umístěn zvláště na praporech nebo páskách na rukávě. Může být na nějakém předmětu namalován nebo zobrazen jakýmkoli vhodným způsobem.

(2) V případě ozbrojeného konfliktu musí být však znak umístěn na transportech podle článku 12 a 13 Úmluvy (příčemž se nevyklučuje případné dokonalejší označení) tak, aby byl ve dne dobře viditelný jak ze vzduchu, tak ze země. Musí být dobře viditelný ze země, je-li umístěn:

- a) v pravidelných vzdálenostech, dostatečných k jasnému označení obvodu památkového střediska pod zvláštní ochranou,
- b) na vchodech k ostatním nemovitým kulturním statkům pod zvláštní ochranou.

Článek 21

Identifikace osob

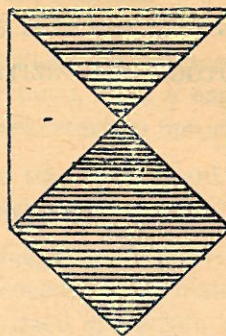
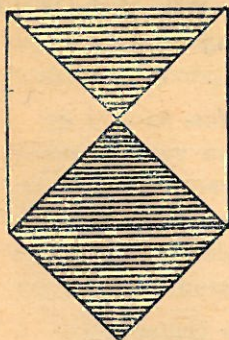
(1) Osoby, uvedené v článku 17 odstavci 2 pododstavcích b) a c) Úmluvy, mohou nosit na rukávě pásku, označenou poznávacím znakem, vydanou příslušnými úřady a opatřenou jejich razítkem.

(2) Tyto osoby mají zvláštní legitimaci, opatřenou poznávacím znakem. V této legitimaci je uvedeno alespoň jméno a příjmení, datum narození, titul nebo hodnost a funkce příslušné osoby. Legitimace je opatřena fotografií majitele a kromě toho buď jeho podpisem nebo otisky prstů, nebo obojím. Je též opatřena suchou pečetí příslušných úřadů.

(3) Každá z Vysokých smluvních stran vydá svůj vzor legitimace podle vzoru uvedeného v příloze k tomuto Prováděcímu řádu. Vysoké smluvní strany si sdělí navzájem, který vzor přijaly. Každá legitimace je vydána pokud možno alespoň ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno si ponechá mocnost, která ji vydala.

(4) Osobám výše uvedeným nemůže být bez zákonných důvodů ani odebrána legitimace, ani nemohou být zbaveny práva nosit na rukávě pásku.

Přední strana

PRŮKAZ TOTOŽNOSTI
pro personál provádějící
ochranu kulturních statků

Příjmení .....

Jméno .....

Datum narození .....

Titul nebo hodnost .....

Působnost .....

je držitelem tohoto průkazu podle Haagské úmluvy ze dne 14. května 1954 na ochranu
kulturních statků za ozbrojeného konfliktu.

Datum vydání

Číslo průkazu

.....

.....

Zadní strana

FOTOGRAFIE DRŽITELE

Podpis držitele nebo otisky prstů
nebo obojíSuchá pečeť
úřadu
vydávajícího
průkaz

Výška postavy

Barva očí

Barva vlasů

Jiná zvláštní znamení

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

P R O T O K O L

Vysoké smluvní strany se dohodly takto:

I

(1) Každá z Vysokých smluvních stran se zavazuje, že nedovolí vyvézt kulturní statky z území, které obsadila za ozbrojeného konfliktu. Tyto kulturní statky jsou stanoveny v článku 1 Úmluvy o ochraně kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu, podepsané v Haagu dne 14. května 1954.

(2) Každá z Vysokých smluvních stran se zavazuje, že vezme pod ochranu kulturní statky dovezené na její území a pocházející přímo nebo nepřímo z kteréhokoli obsazeného území. Vzetí pod ochranu je vysloveno buď z úřední moci při dovezení nebo, nestalo-li se tak, na žádost úřadů tohoto území.

(3) Každá z Vysokých smluvních stran se zavazuje, že po skončení nepřátelství odevzdá příslušným úřadům dříve obsazeného území kulturní statky, které jsou u ní uloženy, jestliže tyto statky byly vyvezeny proti zásadám odstavce 1. Tyto statky nemohou být nikdy zadrženy z titulu válečných škod.

(4) Vysoká smluvní strana, která měla povinnost zabránit vývozu kulturních statků z území, které obsadila, musí dát odškodnění oprávněným držitelům kulturních statků, které musí být vráceny podle odstavce 3.

II

(5) Kulturní statky, pocházející z území jedné Vysoké smluvní strany, které tato smluvní strana uložila za účelem ochrany proti nebezpečí za ozbrojeného konfliktu na území jiné Vysoké smluvní strany, budou po skončení nepřátelství vráceny příslušným úřadům země, odkud pocházejí.

III

(6) Tento Protokol bude datován dnem 14. května 1954 a zůstane až do 31. prosince 1954 otevřen podpisu všech států, pozvaných na konferenci, která se konala v Haagu ode dne 21. dubna do dne 14. května 1954.

(7) a) Tento Protokol je podroben ratifikaci signatářských států podle jejich příslušného ústavního řízení.

b) Ratifikační listiny budou uloženy u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(8) Tento Protokol bude ode dne nabytí účinnosti otevřen přístupu všech států, uvedených v odstavci 6, pokud nejsou signatáři, jakož i přístupu kteréhokoli jiného státu, který k přístupu vyzve Výkonný výbor Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Přístup se provede uložením listiny, o přístupu u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(9) Státy, uvedené v odstavcích 6 a 8, mohou při podepsání, ratifikaci nebo přístupu prohlásit, že nejsou vázány ustanoveními části I nebo části II tohoto Protokolu.

(10) a) Tento Protokol nabude účinnosti tři měsíce poté, kdy bude uloženo pět ratifikačních listin.

b) Dále nabude účinnosti pro každou Vysokou smluvní stranu tři měsíce po uložení její ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

c) Situace, uvedené v článcích 18 a 19 Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, podepsané v Haagu dne 14. května 1954, působí okamžitou účinnost ratifikací a přístupů uložených stranami v konfliktu před počátkem nebo po počátku nepřátelství nebo okupace. V tomto případě generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu učiní co nejrychlejším způsobem sdělení stanovená v odstavci 14.

(11) a) Státy, které budou účastníky Protokolu v den, kdy Protokol nabude účinnosti, učiní každý všechna příslušná opatření, aby byl Protokol skutečně prováděn do lhůty šesti měsíců.

b) Tato lhůta bude činit šest měsíců od uložení ratifikační listiny nebo listiny o přístupu pro všechny státy, které ratifikační listinu nebo listinu o přístupu uloží po dni, kdy Protokol nabude účinnosti.

(12) Každá Vysoká smluvní strana bude moci v den ratifikace nebo přístupu anebo kdykoli později prohlásit sdělením zaslaným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, že se tento Protokol bude vztahovat na veškerá území, jejichž mezinárodní styky zajišťuje, nebo na kterékoli z těchto území. Toto sdělení nabude účinnosti tři měsíce po obdržení.

(15) a) Každá z Vysokých smluvních stran bude oprávněna vypovědět tento Protokol vlastním jménem nebo jménem kteréhokoli území, jehož mezinárodní styky zajišťuje.

b) Výpověď bude sdělena listinou uloženou u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

c) Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Bude-li však vypovídající strana v okamžiku uplynutí tohoto roku zapletena do ozbrojeného konfliktu, účinek výpovědi zůstane odložen až do konce nepřátelství a v každém případě po tak dlouho, pokud nebude skončeno provádění repatriace kulturních statků.

(14) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vyrozumí státy, uvedené v odstavcích 6 a 8, jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech ratifikačních listin, listin o přístupu, nebo přijetí uvedených v odstavcích 7, 8 a 15, jakož i o sděleních a výpovědích stanovených v odstavcích 12 a 13.

(15) a) Tento Protokol může být revidován, je-li jeho revize žádána více než třetinou Vysokých smluvních stran.

b) K tomuto cíli svolá generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu konferenci.

c) Dodatky k tomuto Protokolu nabudou účinnosti teprve, až se na nich jednomyslně usnesou Vysoké smluvní strany na konferenci zastoupené a až budou přijaty každou z Vysokých smluvních stran.

d) Přijetí dodatků k tomuto Protokolu, usnesených na konferenci, uvedené v pododstavcích b) a c) provedou Vysoké smluvní strany uložním úřední listiny u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

e) Po nabytí účinnosti dodatků k tomuto Protokolu zůstane jen takto pozměněné znění řečeného Protokolu otevřeno ratifikací nebo přístupu.

Podle článku 102 Charty Organizace spojených národů bude tento Protokol na žádost generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapsán do rejstříku u sekretariátu Organizace spojených národů.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tento Protokol.

Dáno v Haagu dne 14. května 1954, v jazyku anglickém, francouzském, ruském a španělském, při čemž všechna-čtyři znění mají stejnou platnost a to v jediném exempláři, který bude uložen v archivu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu a jehož ověřené opisy budou odevzdány všem státům uvedeným v odstavcích 6 a 8, jakož i Organizaci spojených národů.

Příloha vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 95/1958 Sb., o Úmluvě mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o spolupráci v sociálních otázkách se Závěrečným protokolem.

**ÚMLUVA
MEZI ČESKOSLOVENSKOU REPUBLIKOU A RUMUNSKOU LIDOVOU REPUBLIKOU
O SPOLUPRÁCI V SOCIÁLNÍCH OTÁZKÁCH**

Československá republika a Rumunská lidová republika, vedeny přáním upravit vzájemné styky v sociálních otázkách v duchu přátelství a spolupráce mezi oběma státy, rozhodly se uzavřít Úmluvu o spolupráci na tomto poli.

K tomuto účelu byli určeni zmocněnci:

za Československou republiku předseda Státního úřadu sociálního zabezpečení Evžen E r b a n,

za Rumunskou lidovou republiku náměstek ministra zdravotnictví a sociální péče Dr. Octavian B e r l o g e a, kteří vyměnivše si plné moci a shledavše je v dobré a náležité formě, dohodli se na těchto ustanoveních:

I. Všeobecná ustanovení

Článek 1

Rozsah působnosti Úmluvy

1. Smluvní strany spolupracují ve všech sociálních otázkách a na všech úsecích sociálního zabezpečení. Tato spolupráce slouží sociálnímu pokroku.

2. K tomuto cíli smluvní strany budou podporovat výměnu zkušeností na poli sociálního zabezpečení, jakož i spolupráci mezi úřady, institucemi, odborovými organizacemi a jinými příslušnými organizacemi.

3. Smluvní strany budou podporovat vzájemné návštěvy, organizované úřady, institucemi, odborovými organizacemi a jinými organizacemi, a to bude-li toho třeba, také poskytováním hmotných prostředků k tomuto účelu.

4. Smluvní strany budou vzájemně podporovat zajišťování zotavné a léčebné péče všeho druhu o děti, o mladistvé a o pracující

z jedné země do druhé, prováděné státem, odborovými organizacemi nebo jinými organizacemi, jakož i výměnu zkušeností o těchto otázkách.

5. Podrobnosti budou stanoveny dohodou mezi příslušnými ústředními orgány obou států.

6. Tato Úmluva upravuje zároveň vzájemné vztahy mezi smluvními stranami na poli sociálního pojištění (zabezpečení).

Článek 2

Zásada stejného posuzování

1. Občané jednoho ze států, pracující na území druhého státu, jakož i členové jejich rodin se posuzují z hlediska předpisů pracovního práva i sociálního pojištění (zabezpečení), zvláště při přiznávání práva na práci, jako vlastní občané, pokud se touto Úmluvou nestanoví jinak. Mají též práva a povinnosti jako vlastní občané.

2. Stejná úprava platí obdobně pro občany jednoho státu, kteří se přechodně zdržují na území druhého státu nebo bydlí v druhém státu a nemají vlastních hmotných životních prostředků.

II. Sociální pojištění (zabezpečení)

Článek 3

Provádění sociálního pojištění
(zabezpečení)

1. Pojistná a příspěvková povinnost v sociálním pojištění (zabezpečení) se řídí, pokud v této Úmluvě není stanoveno jinak, právními předpisy státu, na jehož území se vykonává zaměstnání (činnost) rozhodné pro pojištění (dále jen „stát místa zaměstnání“).

2. Pro stanovení a poskytování sociálního pojištění (zabezpečení) jsou příslušné orgány státu místa zaměstnání.

Článek 4

Poskytování důchodů

1. Důchody poskytuje orgán pojištění státu, na jehož území má pojištěnec nebo člen jeho rodiny, který má nárok na důchod, bydliště v době vzniku nároku podle právních předpisů tohoto státu (dále jen „stát bydliště“). Při tom orgány pojištění přihlížejí k době pojištění (zaměstnání) jak ve vlastním, tak i v druhém státě.

2. Důchodci, který přesídli do druhého státu, orgán pojištění, jenž důchod vyplácel, zastaví výplatu prvním dnem měsíce následujícího po přesídlení.

3. Orgány pojištění státu, do něhož důchodce přesídli, poskytují tomuto důchodci důchod podle právních předpisů státu bydliště; při tom se použije obdobně ustanovení odstavce 1 poslední věty tohoto článku. Nárok na důchod se v těchto případech považuje vždy za zachovaný.

4. Vrátili-li se důchodce, obnoví orgán pojištění státu bydliště od prvního dne následujícího měsíce výplatu důchodu, která byla zastavena podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Ustanovení odstavce 3 tohoto článku platí obdobně, přesídli-li pojištěnec nebo oprávněný člen rodiny do druhého státu po vzniku nároku na důchod, ale před stanovením výše důchodu.

Článek 5

Poskytování krátkodobých peněžitých a věcných dávek

1. Orgán pojištění státu bydliště poskytuje krátkodobé peněžité dávky ze sociálního pojištění podle svých právních předpisů. Při tom přihledne i k době pojištění (zaměstnání) získané na území druhého státu.

2. Jestliže přesídli do druhého státu pojištěnec, který má nárok na krátkodobé peněžité dávky ze sociálního pojištění, zastaví se vyplácení krátkodobých peněžitých dávek dnem

přesídlení. Orgán pojištění státu bydliště poskytuje v tomto případě krátkodobé peněžité dávky podle právních předpisů státu bydliště s přihlednutím k době pojištění (zaměstnání) získané v obou státech.

3. Věcné dávky ze sociálního pojištění (preventivní a léčebnou péči) poskytují orgány státu, na jehož území se zdržuje pojištěnec nebo oprávněný člen rodiny. Podrobnosti, zejména o rozsahu poskytovaných dávek, budou stanoveny dohodou příslušných ústředních orgánů obou smluvních stran.

4. Věcné dávky ze sociálního pojištění (preventivní a léčebnou péči) osobám, které podle této Úmluvy dostávají důchod, poskytuje podle právních předpisů státu bydliště orgán státu, ve kterém se důchod vyplácí. Zdržují-li se důchodci nebo členové jejich rodin přechodně ve druhém státě, platí obdobně ustanovení odstavce 3 tohoto článku.

5. Rodinné přídatky se vyplácejí tímž způsobem jako krátkodobé peněžité dávky ze sociálního pojištění. Podrobnosti budou stanoveny dohodou příslušných ústředních orgánů obou smluvních stran.

Článek 6

Zvláštní ustanovení pro některé skupiny zaměstnanců

1. Pro sociální pojištění zaměstnanců diplomatických a konzulárních zastupitelských úřadů a jiných úřadů a orgánů jedné ze smluvních stran, které mají sídlo ve druhém státě, platí právní předpisy vysílajícího státu, jsou-li tyto osoby občany tohoto státu. Stejně předpisy platí pro pojištění osob zaměstnaných ve službách zaměstnanců jmenovaných úřadů, pokud jsou občany vysílajícího státu.

2. Orgány pojištění vysílajícího státu jsou rovněž příslušné pro stanovení a vyplácení dávek ze sociálního pojištění podle právních předpisů svého státu:

a) zaměstnancům veřejné dopravy všeho druhu jednoho státu, vysílaným k přechodnému nebo trvalému výkonu zaměstnání do druhého státu;

b) zaměstnancům vysílaným podnikem, který je na území jednoho státu a který nespadá pod písmeno a), k přechodnému výkonu zaměstnání na území druhého státu.

3. Pro poskytování dávek ze sociálního pojištění osobám uvedeným v odstavci 2 tohoto článku platí ustanovení článku 5 odst. 3 této Úmluvy.

Článek 7

Vyloučení vzájemných úhrad

1. Orgán pojištění, který poskytuje dávky podle této Úmluvy, neobdrží od orgánu pojištění druhého státu žádnou úhradu za poskytnuté dávky.

2. Totéž platí i v případech, kdy orgán pojištění poskytuje zálohy podle svých právních předpisů.

Článek 8

Prováděcí předpisy

1. V obou státech mohou být vydány předpisy pro provádění II. části této Úmluvy, zejména pro výpočet dávek. Takové předpisy budou vždy sděleny příslušným ústředním orgánům druhého státu.

2. Ústřední orgány obou států si budou neprodleně navzájem sdělovat změny, ke kterým dojde v jejich právním řádu v oboru sociálního pojištění (zabezpečení).

III. Sociální péče

Článek 9

Pomoc a sociální péče pro nepojištěné osoby

1. Občanům jednoho z obou států, kteří bydlí na území druhého státu a nemají nárok z vlastního pojištění nebo jako členové rodiny pojištěnce, poskytuje stát, ve kterém bydlí, pomoc a péči, budou-li jich potřebovat, a to ve stejném rozsahu a za stejných podmínek, jako svým vlastním občanům. Výlohy se navzájem neuhrazují.

2. Ustanovení odstavce 1 poslední věty tohoto článku nevylučuje, aby byla požadována náhrada od osoby, které se poskytla pomoc nebo péče, nebo od členů rodiny této osoby, kteří ji mají vyživovat.

3. Péče a pomoc se v případě potřeby poskytuje občanům druhého státu, i když pobírají důchod.

4. Ústřední orgány obou států si budou navzájem neprodleně sdělovat změny, ke kterým dojde v jejich právních řádech v oboru sociální péče.

IV. Společná ustanovení

Článek 10

Právní spolupráce

1. Orgány pojištění, úřady, jakož i jiné orgány obou států, zúčastněné na provádění činnosti v sociálních otázkách, budou spolupracovat při opatřování potřebné dokumentace ve stejném rozsahu, jako ve vlastním státě.

2. Orgán sociálního pojištění (zabezpečení) jednoho státu je povinen poskytovat orgánu sociálního pojištění (zabezpečení) druhého státu potřebné informace o okolnostech rozhodných pro poskytování dávek. Je povinen učinit opatření potřebná k zjištění těchto okolností.

3. Styk mezi orgány sociálního pojištění (zabezpečení), úřady a jinými orgány obou států za účelem provádění této Úmluvy se provádí přímo.

Článek 11

Používání úředního jazyku druhého státu

Skutečnost, že žádosti, podání a jiné právní prostředky občanů jednoho státu ve věcech sociálního pojištění (zabezpečení) a sociální péče, které jsou podávány nebo předkládány orgánu sociálního pojištění (zabezpečení), jakož i úřadům nebo jiným orgánům druhého státu, jsou sepsány v úředním jazyku vlastního státu, není důvodem pro jejich zamítnutí.

Článek 12

Zachování lhůt při řízení

Žádosti, podání a jiné právní prostředky, které musí být předloženy nebo podány v určené lhůtě úřadům, orgánům sociálního pojištění (zabezpečení) nebo jiným orgánům

jednoho z obou států, se pokládají za podané nebo předložené včas, jestliže došly ve stanovené lhůtě orgánu sociálního pojištění (zabezpečení), úřadům nebo jiným orgánům druhého státu. V takových případech dlužno podání neprodleně odeslat příslušným orgánům.

Článek 13

Zastupování občanů druhého státu

Konzulové smluvních stran mají právo pomáhat osobně nebo prostřednictvím osoby k tomu zmocněné občanům svého státu ve všech otázkách, které vyplývají z této Úmluvy, u orgánů sociálního pojištění (zabezpečení), úřadů nebo jiných orgánů druhého státu.

Článek 14

Ústřední orgány provádějící tuto Úmluvu

1. Tuto Úmluvu provádějí v obou státech příslušné ústřední orgány. Tyto ústřední orgány jsou v trvalém a přímém styku. V případě potřeby se uskutečňují setkání představitelů těchto orgánů za účelem projednání provádění Úmluvy a vzájemné výměny zkušeností v sociálních otázkách.

2. Smluvní strany si navzájem sdělí, jakmile tato Úmluva nabude účinnosti, které orgány jsou příslušné k provádění Úmluvy. Budou si neprodleně sdělovat všechny změny, které v budoucnosti nastanou.

Článek 15

Spolupráce s odborovými organizacemi

Smluvní strany provádějí Úmluvu v těsné spolupráci s odborovými organizacemi.

Článek 16

Dodatková ujednání

Vzniknou-li při provádění této Úmluvy pochybnosti v důsledku nepředvídaných okol-

ností nebo změn právních předpisů nebo dojde-li při provádění k rozporu ve výkladu, příslušné ústřední orgány smluvních stran se dohodnou o způsobu použití ustanovení této Úmluvy.

V. Ustanovení přechodná a závěrečná

Článek 17

Zpětná účinnost

1. Při poskytování dávek ze sociálního pojištění (zabezpečení) podle této Úmluvy orgány pojištění přihlížejí k době pojištění (zaměstnání), která byla získána před nabytím účinnosti této Úmluvy jak ve vlastním státě, tak i ve státě druhém.

2. Ustanovení této Úmluvy platí i pro případy, kdy nárok na důchod vznikl před nabytím účinnosti této Úmluvy.

Článek 18

Závěrečná ustanovení

1. Tato Úmluva bude ratifikována a nabude účinnosti výměnou ratifikačních listin, která bude provedena v Bukurešti.

2. Tato Úmluva se sjednává na dobu pěti let. Její platnost se prodlužuje vždy o pět let, nevypoví-li jedna ze smluvních stran tuto Úmluvu nejméně šest měsíců před uplynutím doby platnosti.

3. V případě vypovězení Úmluvy budou příslušné orgány dále poskytovat důchody, které přiznaly na základě této Úmluvy až do skončení její platnosti.

4. Nároky, které podle ustanovení této Úmluvy byly zachovány, vypovězením Úmluvy nezanikají. Další zachování těchto nároků po zániku platnosti této Úmluvy se řídí podle právních předpisů příslušné smluvní strany.

Tato Úmluva byla sepsána v Praze dne 2. května 1957 ve dvou vyhotoveních, každé v jazyku českém a rumunském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Na důkaz toho zmocněnci tuto Úmluvu podepsali a opatřili pečeti.

Za Československou republiku

E. Erban v. r.

Za Rumunskou lidovou republiku

Dr. Berlogea v. r.

ZÁVĚREČNÝ PROTOKOL

K Úmluvě mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o spolupráci v sociálních otázkách bylo dohodnuto toto:

I

K článku 1 odst. 3 a 4

Výměna zkušeností v sociálních otázkách se provádí zejména:

- a) organizováním výměny odborných knih, časopisů a jiných publikací mezi příslušnými úřady, odborovými organizacemi a jinými organizacemi obou států;
- b) výměnou právních předpisů a statistického materiálu;
- c) vzájemnými návštěvami odborníků, kteří se zabývají sociálními otázkami.

II

K článku 2 odst. 1

Za předpisy pracovního práva se považují zejména předpisy o pracovní smlouvě, o pracovní době a o době dovolené, o mzdách, o ochraně práce, o péči o mládež, o péči o matku a dítě, o právech ženy a o péči o invalidy.

III

K článkům 4 a 5

Přesídlením nebo návratem oprávněné osoby do druhého státu se rozumí případ, kdy

oprávněná osoba změní bydliště se souhlasem obou smluvních stran. To platí obdobně i pro případy přesídlení před nabytím účinnosti Úmluvy.

IV

K článku 10

Doklady potřebné pro poskytování dávek budou na požádání zasílány příslušným orgánům druhého státu.

V

K článku 17 odst. 2

Důchody se poskytují na žádost. Důchody stanovené a vyplacené před nabytím účinnosti Úmluvy zůstávají správně vyplaceny; na příště se na tyto případy vztahují ustanovení Úmluvy. Ustanovení článku 7 Úmluvy, podle něhož nedochází k vzájemné úhradě dávek, platí i pro tyto případy.

VI

Úmluva se nevztahuje na čestné penze.

Tento Závěrečný protokol je nedílnou součástí Úmluvy mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o spolupráci v sociálních otázkách.

Sepsáno v Praze dne 2. května 1957 ve dvou vyhotoveních, každé v jazyku českém a rumunském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Československou republiku

E. Erban v. r.

Za Rumunskou lidovou republiku

Dr. Berlogea v. r.